

Försvarmakten
107 85 STOCKHOLM

Datum 2006-09-11
Dnr 32-2006-0513

Försvarmaktens delårsrapport 2006

Riksrevisionen har översiktligt granskat Försvarmaktens (FM:s) delårsrapport, daterad 2006-08-14, för perioden den 1 januari - 30 juni 2006. Syftet har varit att bedöma om det i den översiktliga granskningen framkommit något som tyder på att delårsrapporten inte uppfyller kraven enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Riksrevisionen vill efter granskningen av delårsrapporten och avlämnandet av revisorsintyg fästa myndighetsledningens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2006-10-13 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Efter granskningen av Försvarmaktens årsredovisning för 2005 avlämnade Riksrevisionen en revisionsrapport (dnr 32-2005-0551, daterad 2006-03-24) samt revisionspromemoria (dnr 32-2005-0551, daterad 2006-04-21), i vilka det bl.a. framfördes iakttagelser avseende brister i Försvarmaktens analys, dokumentation och kvalitetssäkring av den finansiella redovisningen. Riksrevisionens sammantagna bedömning efter granskning av delårsrapporten 2006 är att dessa brister i allt väsentligt kvarstår. Detta exemplifieras främst genom bristande underlag och beräkningar som legat till grund för de avsättningar för omstruktureringskostnader som tas upp i Försvarmaktens delårsrapport.

Kvalitetssäkring av redovisningen

Av ESV:s allmänna råd till 8 kap. 1§ i Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, framgår att det vid upprättande av delårsrapporten inte ställs samma precisionskrav som vid upprättande av årsredovisning. Något minskat krav på dokumentation och underlag till redovisade uppgifter föreligger dock inte.

De underlag som finns till delårsrapporten består dels av visst material som sammanställts centralt vid högkvarteret, dels av de bokslut som upprättas för respektive organisationsenhet inom Försvarmakten. Av Försvarmaktens ekonomihandbok framgår att chefen för respektive organisationsenhet ansvarar för den interna kontrollen i enhetens redovisning, samt att denne

skall besluta om enhetens bokslut. De samlade värdena från delboksluten utgör totalt de finansiella värden som presenteras i Försvarmaktens delårsrapport.

Det övergripande ansvaret för tillförlitligheten och fullständigheten i den information som presenteras i delårsrapporten åligger myndighetens ledning. Detta medför också ett behov av att kvalitetssäkring samt analys av utfallen i redovisningen genomförs på central nivå, för myndigheten som helhet. Riksrevisionens bedömning är att denna kvalitetssäkring och analys idag inte fungerar på ett tillfredsställande sätt för hela verksamheten, vilket bl.a. exemplifieras av de brister i redovisningen av avsättningar för omstruktureringskostnader som redogörs för senare i rapporten. Vidare konstateras, liksom efter granskningen av årsredovisning, att specifikationerna bör utvecklas för flera poster i redovisningen. Detta avser bl.a. materiella anläggningstillgångar, där stickprovsvis granskning visat att underlag från anläggningsreskontra som verifierar postens saldo inte bifogats bokslutsdokumentationen. Även vad gäller redovisningen av beredskapstillgångar bedöms att såväl specifikationer som dokumenterad analys av förändringar i postens saldo bör förbättras. Det har noterats att material som bedöms vara tillfyllest i vissa fall finns hos handläggare, men inte har bifogats bokslutsdokumentationen.

Riksrevisionen kan konstatera att det vid granskningstillfället, en vecka efter avlämnandet av Försvarmaktens delårsrapport, fortfarande fanns bokslut från sju redovisningsenheter som inte hade insänts till högkvarteret vilket givetvis försvårar såväl Försvarmaktens egna möjligheter till analys, som revisionens arbete.

Riksrevisionens sammantagna *rekommendation* är att Försvarmaktens dokumentation till den finansiella redovisningen bör utvecklas och systematiseras för att förbättra möjligheten för såväl myndigheten själv, som revisionen att analysera redovisningen. Vidare *rekommenderas* att analyser av större förändringar inom och mellan poster i redovisningen bör dokumenteras och ingå som en del av bokslutsspecifikationerna.

Övriga avsättningar

Försvarmakten redovisade i årsredovisningen 2005 avsättningar för framtida utgifter för omstrukturering, detta med ett belopp uppgående till 2 852 mnkr. I ovan nämnd revisionsrapport framfördes synpunkter på kvalitetssäkringen av posten. Granskning av delårsrapporten 2006 visar att påtalade brister i underlagen i allt väsentligt kvarstår. Vidare kan konstateras att värderingen av balansposten per den 30 juni 2006 (1 894 mnkr) har påverkats av att beräkningsgrunderna för hur avsättningsbeloppet tas fram inte använts på ett konsekvent sätt. Vad gäller avsättningar för såväl framtida rivningskostnader, som kostnader för uppsagda lokaler har avsättning endast gjorts för utgifter som förväntas uppstå under 2006. Vid upprättandet av årsredovisningen 2005

medtogs förväntade utgifter fram till 2014 i motsvarande beräkning. Även avseende kostnader för personal som inte längre deltar i produktion har avsättning gjorts för annan tidsperiod än vad som gjordes vid årsredovisningen, utan att detta har motiverats eller förklarats i delårsrapporten. Vad gäller såväl avsättningar för framtida saneringsutgifter som materielavveckling har avsättningsbeloppet förändrats med stora belopp, vilka inte enbart kan förklaras av de faktiska utgifter Försvarsmakten haft under det första halvåret 2006. Någon analys av orsaken till dessa förändringar har inte gjorts av Försvarsmakten.

Sammantaget bedömer vi att rutinerna för upprättande av underlag för avsättningar samt kvalitetssäkring av dessa underlag visar stora brister. Riksrevisionen *rekommenderar* att Försvarsmakten snarast fastställer riktlinjer för hur avsättningar skall beräknas, samt hur dessa beräkningar skall dokumenteras och kvalitetssäkras, i syfte att uppnå en korrekt redovisning.

Fakturering

Vid granskningen har noterats att Försvarsmakten under 2006 fakturerat Försvarets materielverk ca 200 mnkr avseende arbeten i vissa projekt. De utgifter som nu fakturerats har enligt underlagen uppstått under 2004 och 2005, och har tidigare år anslagsavräknats av Försvarsmakten. Motsvarande inkomst förs nu till berörda anslag i enlighet med Försvarsmaktens regleringsbrev, detta dock upp till två år efter att Försvarsmakten redovisat utgifterna mot anslag. Riksrevisionen har även noterat att upplupna intäkter i dessa projekt uppgående till ca 33 mnkr, har intäktsförts först under 2006 trots att de enligt underlagen avser 2004.

Med tanke på beloppens storlek *rekommenderar* Riksrevisionen Försvarsmakten att förbättra sina faktureringsrutiner i projekt av denna typ, och så långt som möjligt tillse att fakturering sker löpande under projektens gång. Vidare bör rutinerna förbättras för att säkerställa att intäktsföring i uppdragen sker på rätt budgetår.

Revisionsdirektör Bengt Bengtsson har beslutat i detta ärende.
Revisionsledare Frank Lantz har varit föredragande.

Bengt Bengtsson

Frank Lantz

Kopia för kännedom:

Försvarsdepartementet

Finansdepartementet/budgetavdelningen